

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының әскери киім нысанын киіп жүру және айырым белгілерін, сондай-ақ басқа да белгілерді тағып жүру қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2017 жылғы 24 тамыздағы № 476 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылғы 28 қыркүйекте № 15803 болып тіркелді.

"Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы" 2012 жылғы 16 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңы 23-бабының 1-тармағына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының әскери киім нысанын киіп жүру және айырым белгілерін, сондай-ақ басқа да белгілерді тағып жүру қағидалары бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Тылы және қару-жарақ бастығының басқармасы Қазақстан Республикасы белгіленген заңнамада тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықтың көшірмесін мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде қағаз және электрондық түрде қазақ және орыс тілдерінде Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне ресми жариялау және енгізу үшін "Республикалық құқықтық ақпарат орталығы" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына жолдауды;

3) осы бұйрықты алғашқы ресми жарияланғанынан кейін Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

4) мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде осы 2-тармақтың 1), 2) және 3) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің Заң департаментіне жолдауды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде Қорғаныс министрінің бірінші орынбасары – Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері Бас штабының бастығына, басқа да әскерлер мен әскери құралымдарда – бірінші басшылардың шешімі бойынша жүктелсін.

4. Осы бұйрық лауазымды адамдарға, оларға қатысты бөлігінде жеткізілсін.

5. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Бас прокуроры
2-сыныпты мемлекеттік
әділет кеңесшісі

_____ Ж. Асанов

2017 жылғы 25 тамыз

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Мемлекеттік күзет
қызметінің бастығы генерал-лейтенант

_____ А. Күреңбеков

2017 жылғы 28 тамыз

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Төрағасы

_____ К. Мәсімов

2017 жылғы 29 тамыз

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Ішкі істер министрі
полиция генерал-полковнигі

_____ Қ. Қасымов

2017 жылғы 30 тамыз

Қазақстан Республикасы
Қорғаныс министрінің
2017 жылғы 24 тамыздағы
№ 476 бұйрығымен
бекітілген

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының әскери киім нысанын киіп жүру және айырым белгілерін, сондай-ақ басқа да белгілерді тағып жүру қағидалары 1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының әскери киім нысанын киіп жүру және айырым белгілерін, сондай-ақ басқа да белгілерді тағып жүру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында әскери киім нысанын киіп жүру және айырым белгілерін, сондай-ақ басқа да белгілерді тағып жүру тәртібін айқындайды.

2. Қатардағы жауынгер, сержант және офицер құрамының лауазымында келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер, әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлер мынадай әскери киім нысанын киіп жүреді:

1) ерекше салтанатты – салтанатты рәсімді орындау кезінде және әскери қызметші әйелдер үшін (Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы негізінде өткізілетін әскери парад, Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің нұсқауы бойынша өткізілетін салтанатты іс-шаралар, халықаралық келіссөздер мен шетел делегацияларымен кездесу өткізу кезінде);

2) салтанатты:

саптағы – парадқа қатысқан, әскери бөлімге (корабльге) Жауынгерлік Туды тапсырған, әскери қызметшілерге мемлекеттік награда тапсырған және жоғары офицер атағын берген, Әскери ант қабылдаған, құрметті қарауыл құрамына тағайындалған кезде, сондай-ақ әскери бөлімнің (корабльдің) жылдық мерекесі күні, Отан қорғаушы күніне және басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың кәсіби мерекесі күні құрметіне салтанатты сапқа тұруда, корабльді суға жіберген, қатарға қосылатын корабльде Әскери-теңіз туын көтерген кезде, ескерткішке және жауынгерлер зиратына гүлшоғын қойған кезде, әскери құрмет көрсету көзделген адамды жерлеген кезде;

саптан тыс – парадтық есептоптан тыс парадқа қатысатындар, ведомстволық награда алған, лауазымға тағайындалған және әскери атақ берілген кезде тікелей бастыққа өзін таныстырған кезде, салтанатты отырыста, ресми қабылдауда, шекаралық бақылау бөлімшелерінің қызмет өткеруі уақытында;

3) күнделікті:

саптағы және саптан тыс – жауынгерлік даярлық бойынша сабақта (далалық сабақтан басқа) және тәуліктік наряд құрамында қызмет өткерген кезде, штаптағы, басқарма мен мекемедегі жұмыс кезінде, сондай-ақ қызметтен тыс уақытта (Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің (бұдан әрі – Қарулы Күштер) Әскери-теңіз күштерінен және теңіз жаяу әскері бөлімдерінен, Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің (бұдан әрі – Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Шекара қызметі) теңіз бөлімшесінен басқа);

Қарулы Күштердің Әскери-теңіз күштерінде және теңіз жаяу әскері бөлімдерінде, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің теңіз бөлімшесінде – жауынгерлік даярлық бойынша сабақта және тәуліктік (корабльдік) наряд құрамында қызмет атқарған кезде, жауынгерлік кезекшілікте, корабль теңізге (оқу-жаттығуға) шыққан кезде, корабль (әскери бөлім) командирінің нұсқауы бойынша штаптағы, басқарма мен мекемедегі жұмыс кезінде, сабақта, сондай-ақ қызметтен тыс уақытта.

Күнделікті киім нысанын әскери бөлім (корабль) бөлімшелерінде сапта болумен байланысты емес міндеттерді орындаған кезде, бөлім орналасқан жердегі сыныптық

сабақта, әскери оқу орнының (әскери факультеттің) дәрісханаларында, зертханалары мен шеберханаларында, қызметтік кеңес пен жиналыста киіп жүруге жол беріледі;

4) далалық – оқу-жаттығуда, далалық шығуда, жауынгерлік кезекшілікте, қарауыл құрамында, тәуліктік нарядта қызмет атқарған, Мемлекеттік шекараны қорғау және күзету жөніндегі міндеттерді орындаған, оқу-жаттығу орталығындағы, полигондағы сабақта, гауптвахтада болған кезде, сондай-ақ әскери бөлім (мекеме) командирінің (бастығының) нұсқауы бойынша күнделікті қызмет кезінде.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3. Мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер, әскери оқу орнының (әскери факультеттің) курсанттары, әскери колледждің кадеттері, ұландары және республикалық мектептің тәрбиеленушілері мынадай әскери киім нысанын киіп жүреді :

1) салтанатты – парадқа қатысқан, әскери бөлімге (корабльге) Жауынгерлік Туды тапсырған, мемлекеттік және ведомстволық награда алған, Әскери ант қабылдаған, құрметті қарауыл құрамына тағайындалған кезде, әскери бөлімнің (корабльдің) жылдық мерекесі күні, Отан қорғаушы күніне және басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың кәсіби мерекесі күні құрметіне салтанатты сапқа тұруда, корабльді суға жіберген, қатарға қосылған корабльде Әскери-теңіз жалауын көтерген, Жауынгерлік туды күзету бойынша сақшы болып түскен кезде, бөлім орналасқан жерден босатылған кезде, демалыста болған уақытта және әскери бөлім (корабль) командирінің нұсқауы бойынша;

2) күнделікті (Қарулы Күштер Әскери-теңіз күштерінің, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі теңіз бөлімшесінің әскери қызметшілері үшін) – корабль теңізге оқу-жаттығуға, маневр жасауға, жауынгерлік кезекшілікке шыққан, корабльдік (тәуліктік) наряд құрамында қызмет атқарған кезде және корабль (әскери бөлім) командирінің нұсқауы бойынша сабақта;

3) далалық – күнделікті тіршілік әрекеті кезінде, оқу-жаттығуда, далалық шығуда, жауынгерлік кезекшілікте, қарауыл, тәуліктік наряд құрамында қызмет атқарған, Мемлекеттік шекараны қорғау және күзету жөніндегі міндеттерді орындаған кезде, оқу-жаттығу орталығындағы сабақта, сондай-ақ әскери бөлім (мекеме) командирінің (бастығының) нұсқауы бойынша;

4) жұмыс киімі – шаруашылық жұмысын орындаған, гауптвахтада ұсталған кезде. Техника мен қару-жараққа қызмет көрсеткен кезде жұмыс киімі нысанын киюге әскери бөлім (мекеме) командирінің (бастығының) нұсқауы бойынша жол беріледі.

Ескерту. 3-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

4. Жауынгерлік, арнайы және терроризмге қарсы операцияларды жүргізген кезде, оқу-жаттығуларда, арнайы міндеттерді орындаған, жауынгерлік кезекшіліктерде (жауынгерлік қызмет) әскери қызметшілер қорғаныс құралдарын (қорғайтын дулыға, броньды кеудеше және басқалар) киіп жүреді.

5. Саптық байқаулар, сапқа тұрғызулар және қызметтік кеңестер мен жиналыстар үшін киім нысанын осы іс-шараларды өткізетін адамдар жариялайды.

Патрульдік қызметті, бақылау-өткізу пункттеріндегі кезекшіліктерді атқару үшін, сондай-ақ басқармалар, әскери бөлімдер мен мекемелер штабтарының ғимараттарындағы бақылау-өткізу қызметін жүзеге асыратын әскери қызметшілер үшін киім нысанын әскери бөлімдердің (мекемелердің) командирлері (бастықтары), әскери полиция органдарында – әскери полиция органдарының бастықтары жариялайды.

6. Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері, басқа да әскерлері мен әскери құралымдары әскери бөлімінің (кораблінің) командирлері, мекемесінің бастықтары:

1) әскери қызметшілерге әскери киім нысаны киюге берілген кезде оны үйлестіріп пішуді, мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге, әскери оқу орнының (әскери факультеттің) курсанттарына, әскери колледж кадеттеріне, ұландарына, республикалық мектеп тәрбиеленушілеріне, әскери жиынға шақырылған әскери міндеттілерге бекітіліп берілген мүлікке таңба қоюды ұйымдастырады;

2) барлық бөлімшеде тұрмыстық қызмет көрсету бөлмесін, киім-кешек пен аяқ киімді кептіруге арналған бөлмені, рота мүлкін және мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілердің, әскери оқу орны (әскери факультет) курсанттарының, әскери колледж кадеттерінің, ұландарының, және республикалық мектеп тәрбиеленушілерінің жеке заттарын сақтауға арналған қойманы жабдықтау бойынша шаралар қабылдайды, киім-кешек пен аяқ киім заттарын уақтылы жууды және жөндеуді қамтамасыз етеді;

3) кезең-кезеңімен саптық байқау өткізеді. Таңертеңгілік қарап-тексеру, саптық байқау өткізу кезінде, сондай-ақ жазғы (қысқы) киім нысанына көшкен кезде, барлық сапқа тұрғызуда және сабақ басталар алдында белгіленген киім нысанын, сыртқы келбетін, киім-кешек пен аяқ киім заттарының жай-күйін тексереді, анықталған кемшілікті жоюға барлық шараны қабылдайды.

Әскери қызметшілердің, әскери оқу орны (әскери факультет) курсанттарының, әскери колледж кадеттерінің, ұландарының және республикалық мектеп тәрбиеленушілерінің салтанатты, күнделікті, далалық киім нысанын бөлімшенің және қызметтік үй-жайдың шкафында сақтауға жол беріледі.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. Гарнизон құрамына кіретін әскери бөлім мен мекеме әскери қызметшілері үшін жазғы немесе қысқы киім нысанына көшу, заттай мүлік заттарын көктемде және күзде

киюдi бастау және киюдi тоқтату тиісті гарнизон бастықтарының бұйрығымен белгіленеді.

Ескерту. 7-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

8. Әскери қызметші басқа гарнизонда уақытша болған кезде осы гарнизон үшін белгіленген маусым бойынша киім нысанын киіп жүреді.

9. Болу елдеріндегі Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің әскери атташелері апараттарымен әскери өкілдіктерінің, басқа мемлекеттердің әскери оқу орындарында білім алатын, сондай-ақ басқа мемлекеттердің аумағында қызметтік іссапарларда болатын немесе шетел әскери делегацияларын қарсы алуды және олармен бірге жүруді ұйымдастыру жөніндегі іс-шараларға қатысатын әскери қызметшілер Қарулы Күштердің түрлері мен әскер тектері бойынша немесе ратификацияланған шартқа сәйкес киім нысанын киіп жүреді.

10. Қарулы Күштердің Әскери-теңіз күштерінен және Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің теңіз бөлімшесінен ауыстырылғаннан, корабльдік әскери атағы бардан басқа, басқа басқару органына, әскери бөлімге (мекемеге) қызмет өткеру үшін ауыстырылған қатардағы жауынгер, сержант және офицер құрамының лауазымында келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер, әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлер кию мерзімі аяқталғанға дейін ауыстырылған күні олар киіп жүрген әскери киім нысанын киіп жүреді. Одан кейін оларға осы басқару органы, әскери бөлім (мекеме) үшін белгіленген киім нысаны беріледі.

Ескерту. 10-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

11. Қарулы Күштердің Әскери-теңіз күштеріне және теңіз жаяу әскері бөліміне, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің теңіз бөлімшесіне қызмет өткеру үшін ауыстырылған Қарулы Күштерде, басқа да әскерлер мен әскери құралымдарда қатардағы жауынгер, сержант және офицер құрамының лауазымында келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер, әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлер Қарулы Күштердің Әскери-теңіз күштері және теңіз жаяу әскері бөлімі, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі теңіз бөлімшесі әскери қызметшілерінің әскери киім нысанын киіп жүреді.

Ескерту. 11-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

12. Басқа басқару органына, әскери бөлімге (мекемеге) қызмет өткеру үшін ауыстырылған авиация жоғары офицер құрамының әскери қызметшілері Қарулы Күштер Әскери-әуе күштері әскери қызметшілерінің әскери киім нысанын киіп жүреді.

Басқа басқару органына, әскери бөлімге (мекемеге) қызмет өткеру үшін ауыстырылған корабльдік әскери атағы бар Қарулы Күштердің Әскери-теңіз күштерінде және Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің теңіз бөлімшесінде келісімшарт және әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлер Қарулы Күштердің Әскери-теңіз күштері және Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі теңіз бөлімшесі әскери қызметшілерінің әскери киім нысанын киіп жүреді.

Ескерту. 12-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

13. Ұлттық ұлан басқару органына, әскери бөліміне (мекемесіне) қызмет өткеру үшін ауыстырылған Қарулы Күштерде, басқа да әскерлер мен әскери құралымдарда қатардағы жауынгер, сержант және офицер құрамының лауазымында келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер, әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлер Ұлттық ұлан әскери қызметшілерінің киім нысанын киіп жүреді.

Ескерту. 13-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

14. Басқа басқару органына, әскери бөлімге (мекемеге) ауыстырылған Қарулы Күштердің Әскери-теңіз күштерінде және Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің теңіз бөлімшесінде (корабльдік әскери атағы бардан басқа), әскери полицияда қатардағы жауынгер, сержант және офицер құрамының лауазымында келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер, әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлер кию мерзімі аяқталғанға дейін олар ауыстырылған күні киіп жүрген әскери киім нысанын киіп жүреді. Одан кейін оларға осы басқару органы, әскери бөлім (мекеме) үшін белгіленген киім нысаны беріледі.

Ескерту. 14-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

15. Әскери оқу орнында (әскери факультетте) тұрақты құрам (қатардағы жауынгер, сержант және офицер құрамының лауазымында келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер, әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлер) осы әскери оқу орны қарамағында болатын сол Қарулы Күштер түрінің, әскер тегінің, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың (қызметтің) әскери киім нысанын киіп жүреді.

Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

16. Әскери оқу орындарында (әскери факультеттерде), сондай-ақ курстық даярлықтан өту кезінде ауыспалы құрамның офицерлері, олар келген сол Қарулы Күштер түрлерінің, әскер тектерінің, басқа да әскерлер және әскери құралымдардың (қызметтердің) киім нысанын киіп жүреді.

17. Курстық даярлықтан өту кезінде ауыспалы құрамның әскери қызметшілері олар келген Қарулы Күштер түрінің, әскер тегінің, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың (қызметтің) киім нысанын киіп жүреді.

Ескерту. 17-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

18. Барлық әскери оқу орнында білім алатын Қарулы Күштердің Әскери-теңіз күштерінде және теңіз жаяу әскерінде, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің теңіз бөлімшесінде келісімшарт және әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлер Қарулы Күштердің Әскери-теңіз күштері және теңіз жаяу әскері бөлімі, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі теңіз бөлімшесі әскери қызметшілерінің киім нысанын киіп жүреді.

Ескерту. 18-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

19. Ұлттық қауіпсіздік комитеті Авиация қызметінің әскери қызметшілері Қарулы Күштер Әуе қорғанысы күштері әскери қызметшілерінің киім нысанына ұқсас күнделікті киім нысанын киіп жүреді.

Ескерту. 19-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

20. Курсанттар Құрлық әскерлері үшін белгіленген киім нысанын киіп жүреді. Қарулы Күштердің Әскери-теңіз күштері, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі теңіз бөлімшесі әскери оқу орнының (әскери факультеттің) курсанттары Қарулы Күштердің Әскери-теңіз күштері, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің теңіз бөлімшесі үшін белгіленген киім нысанын киіп жүреді.

Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара академиясында әскери оқу орнының (әскери факультеттің) курсанттары ашық жасыл түсті, Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігінде қызғылт-сары түсті берет киіп жүреді.

Ескерту. 20-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

21. Қарауылдық қызметті өткеру кезінде әскери киім нысанын кию тәртібі Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 5 шілдедегі №364 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құрылымдарының гарнизондық және қарауылдық қызметтер жарғысымен айқындалады.

22. Қатардағы жауынгер, сержант және офицер құрамының лауазымында келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге, әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлерге қызметтен тыс уақытта, ал қызмет уақытында әскери бөлім (мекеме) командирінің (бастығының) нұсқауы бойынша азаматтық киім киіп жүруге жол беріледі.

Ескерту. 22-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

23. Жылы киімдер (қысқа тондар, пима, теріден тігілген биялай мен басқа да заттай мүлік заттары) қысқы уақытта төмен температура кезінде әскери бөлім (мекеме) командирінің (бастығының) нұсқауы бойынша киіледі.

24. Жұмыс киімі және арнайы киім нысаны, егер олар аумақтан тыс орналасқан болса, тек әскери бөлім мен мекеме аумағында, сондай-ақ жұмыс істейтін жерде, жауынгерлік, оқу-жауынгерлік және арнайы міндеттер орындалатын орында киіп жүріледі.

Жұмыс істейтін жерге, жауынгерлік, оқу-жауынгерлік, оқу-жаттығу, арнайы міндеттерді орындау орнына барған және кері қайтқан кезде жұмыс киімін және арнайы киім нысанын киіп жүруге жол беріледі.

Ескерту. 24-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2-тарау. Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері, басқа да әскерлері мен әскери құралымдары әскери қызметшілерінің әскери киім нысанының жекелеген заттарын киіп жүруі 1-параграф. Бас киім

25. Берет, пилотка мен күнқағарсыз фуражка белгіленген үлгідегі және түстегі оң жаққа қарай аздап түсіріліп киіледі, бедерлі түсті берет сол жаққа қарай түсіріліп, ал күнқағары бар құлақшын, құлақшын, маска-малақай, фуражка, кепи, әйелдер шляпасы, панам, далалық (жұмыс) фуражка мен бандана – тура, түсірілмей, құлақшынның, фуражканың, кепидің, әйелдер шляпасының, далалық (жұмыс) фуражжасының күнқағарлары қастың деңгейінде, ал құлақшынның, малақай-масканың, панаманың, бандананың, күнқағарсыз фуражканың, береттің және пилотканың төменгі жиегі – қастың үстіне көлденең қойылған екі саусақтың ені бойында тұратындай етіп киіледі. Кокарданың (жұлдыздың, эмблеманың) ортасы кеңсірік үстінде тұрады.

26. Далалық фуражканың, панаманың, маска-малақайдың және бандананың түсін міндеттерді орындау және қызмет өткеру өңіріне байланысты Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының бірінші басшылары айқындайды.

27. Халықаралық әуежай әскери қатынастар комендатурасының әскери қызметшілеріне қаракөлден тігілген құлақшын, кара көк түсті фуражка мен пилотка киіп жүруге жол беріледі.

Қызметтік міндеттерінде өткізу пунктінде құжат ресімдеуге қатысу көзделген Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі шекаралық бақылау бөлімшесінің әскери қызметшілеріне қаракөлден тігілген құлақшын киіп жүруге жол беріледі.

Ескерту. 27-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

28. Айнала жиегі түсірілген малақай (күнқағары бар малақай) және құлаққабы түсірілген құлақшынды сыртқы ауа температурасы -10°C және одан төмен болған кезде киіп жүруге жол беріледі. Сапта айнала жиек пен құлаққап командирдің (бастықтың) нұсқауы бойынша түсіріледі. Құлаққап түсірілген кезде құлақшын тоқыма бауының ұштары иек астына байланады, құлаққап көтеріліп тұрған кезде тоқыма баудың байланған ұштары құлаққап астына жиналады. Қару-жарақ пен әскери техникаға қызмет көрсеткен кезде, шаруашылық жұмыста және бөлімше командирінің нұсқауы бойынша құлақшынның құлаққабы артқа қарай қайырылып байланады.

Ескерту. 28-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

29. Үлкен бастықтың нұсқауы бойынша:

1) саптағы қысқы салтанатты киім нысаны кезінде жылы ауа райында күнқағары бар малақай және құлақшын орнына – фуражка (әскери қызметші әйелдер үшін – әйелдер шляпасы);

2) саптағы және саптан тыс қысқы күнделікті киім нысаны кезінде жылы ауа райында күнқағары бар малақай және құлақшын орнына – фуражка немесе берет;

3) саптағы және саптан тыс жазғы күнделікті киім нысаны кезінде ыстық ауа райында берет орнына – кепи, әскери қызметші әйелдерге – пилотка;

4) қысқы далалық киім нысаны кезінде күнқағары бар малақай және құлақшын орнына – далалық жүн малақай (малақай-маска);

5) қысқы киім нысаны кезінде жылы ауа райында күнқағары бар малақай және құлақшын орнына, жазғы киім нысаны кезінде (тек десанттық-шабуылдау әскерінің, теңіз жаяу әскерінің және арнайы мақсаттағы бөлім мен бөлімшенің, сондай-ақ басқа да әскерлер мен әскери құралымдар әскери бөлімінің әскери қызметшілері үшін) далалық бүркеніш түсті фуражка орнына – берет;

б) күнделікті киім нысаны кезінде – ақ түсті фуражка (тек Әскери-теңіз күштерінің, теңіз жаяу әскері бөлімінің және Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі теңіз бөлімшесінің әскери қызметшілері үшін) киіп жүріледі.

Әскери қызметші әйелдер салтанатты киім нысаны кезінде әйелдер шляпасын киіп жүреді.

Белгіленген түсті фуражка тек салтанатты киім нысанымен киіледі (жоғарғы офицер құрамы мен полковниктен басқа).

Ескерту. 29-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2-параграф. Сыртқы киім

30. Әскери қызметші әйелдерден басқа, қатардағы жауынгер, сержант және офицер құрамының лауазымында келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге, әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлерге арналған теріден тігілген жағасы (жоғары офицер құрамында, полковник пен 1-дәрежелі капитанда – қаракөлден тігілген жағасы) бар астары жылы пальтоның алдыңғы барлық түймесі оң жаққа қарай салынады. Еденнен пальтоның етегіне дейінгі арақашықтық – 38 – 40 сантиметр.

Әскери қызметші әйелдерге арналған теріден тігілген жағасы (полковник пен 1-дәрежелі капитанда – қаракөлден тігілген жағасы) бар астары жылы пальтоның алдыңғы барлық түймесі сол жаққа қарай салынады. Еденнен пальтоның етегіне дейінгі арақашықтық – 42 – 45 сантиметр.

Саптағы салтанатты киім нысаны кезінде астары жылы пальто салтанатты белдікпен және аксельбантпен, ал саптан тыс салтанатты белдіксіз және аксельбантсыз киіледі.

Астары жылы пальто сыртқы жағына қарай ұқыпты қаратылып бүктелген қалыпта сол жақ қолда ұстап жүріледі.

Ескерту. 30-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

31. Әскери колледж курсанттарына, кадеттеріне, ұландарына және республикалық мектеп тәрбиеленушілеріне, мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге, Әскери-теңіз күштері әскери оқу орнының курсанттарына арналған астары жылы пальтоның алдыңғы барлық түймесі оң жаққа қарай салынады, пальто жағасына ақ түсті жаға астары тігілетін қара түсті жүн (шұға) галстукпен киіледі.

Саптағы салтанатты киім нысаны кезінде пальто жез тоғасы бар ақ түсті белдік белбеумен және аксельбантпен, ал саптан тыс белдіксіз және аксельбантсыз киіледі.

Еденнен пальто етегіне дейінгі арақашықтық:

1) әскери оқу орнының курсанттары, мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер үшін – бой ұзындығына байланысты 29 – 32 сантиметр;

2) әскери колледж кадеттері, ұландары және республикалық мектеп тәрбиеленушілері үшін – бой ұзындығына байланысты 35 – 40 сантиметр.

Астары жылы пальто сыртқы жағына қарай ұқыпты қаратылып бүктелген қалыпта сол жақ қолда ұстап жүріледі.

Ескерту. 31-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

32. Әскери қызметші әйелдерден басқа, қатардағы жауынгер, сержант және офицер құрамының лауазымында келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге, әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлерге арналған теріден тігілген жағасы (жоғары офицер құрамында, полковник пен 1-дәрежелі капитанда – қаракөлден тігілген жағасы) бар қысқы күртешенің желден қорғайтын қақпағы бар "сыдырмалы" ілмегі салынады. Қақпақтың түймелері оң жаққа қарай астарлы ілмекке салынады.

Әскери қызметші әйелдерге арналған теріден тігілген жағасы (полковник пен 1-дәрежелі капитанда – қаракөлден тігілген жағасы) бар қысқы күртешенің желден қорғайтын қақпағы бар "сыдырмалы" ілмегі салынады. Қақпақтың түймелері сол жаққа қарай астарлы ілмекке салынады.

Саптағы күнделікті киім нысаны кезінде қысқы күртешенің барлық түймесі салынады, саптан тыс күнделікті киім нысаны кезінде қысқы күртешенің жоғарғы түймесі салынбайды.

Қысқы күртеше сыртқы жағына қарай ұқыпты қаратылып бүктелген қалыпта сол жақ қолда ұстап жүріледі.

Ескерту. 32-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

33. Әскери қызметші әйелдерден басқа, қатардағы жауынгер, сержант және офицер құрамының лауазымында келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге, әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлерге арналған маусымдық плащтың алдыңғы барлық түймесі оң жаққа қарай астарлы ілмекке салынады. Еденнен плащтың етегіне дейінгі арақашықтық – 42 – 45 сантиметр.

Әскери қызметші әйелдерге арналған маусымдық плащтың алдыңғы барлық түймесі сол жаққа қарай астарлы ілмекке салынады. Еденнен плащтың етегіне дейінгі арақашықтық – 42 – 45 сантиметр.

Плащтың белдігі киіп жүргенде тоғаға салынады.

Маусымдық плащ сыртқы жағына қарай ұқыпты қаратылып бүктелген қалыпта сол жақ қолда ұстап жүруге жол беріледі.

Ескерту. 33-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

34. Плащ-жамылғының барлық түймесі салынады және жауын-шашынды ауа райы кезінде (капюшонмен немесе капюшонсыз) жазғы және қысқы сыртқы киімнің сыртынан киіледі.

Мыналарға:

плащ-жамылғыны иық бауда бүктелген және жиналған қалыпта немесе саптан тыс сыртқы жағына қарай ұқыпты қаратып бүктелген қалыпта сол жақ қолда ұстап жүруге;

далалық және арнайы киім нысаны кезінде плащ-жамылғы орнына "Пончо" түріндегі жамылғы киіп жүруге жол беріледі.

Ескерту. 34-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

35. Әскери оқу орнының курсанттары және Әскери-теңіз күштерінде және Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің теңіз бөлімшесінде мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер бушлатының барлық ілгегі мен түймесі салынады және ол жағасына ақ түсті жаға астары тігілетін қара түсті жүн (шұға) галстукпен киіледі.

Ескерту. 35-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

36. Ашық мундирдің (тужурканың) барлық түймесі оң, әскери қызметші әйелдерде сол жаққа қарай салынады. Мундир (тужурка) саптағы салтанатты киім нысаны кезінде салтанатты белдікпен және аксельбантпен, ал саптан тыс салтанатты белдіксіз және аксельбантсыз киіп жүріледі.

Десанттық-шабуылдау әскерінің, теңіз жаяу әскері және арнайы мақсаттағы бөлім мен бөлімшенің, сондай-ақ басқа да әскерлер мен әскери құралымдар әскери бөлімінің әскери қызметшілеріне саптағы салтанатты киім нысаны кезінде мундирді (тужурканы) галстукпен жейде орнына тельняшкамен киюге жол беріледі.

Ескерту. 36-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

37. Күнделікті кительдің (тужурканың) барлық түймесі оң жаққа, әскери қызметші әйелдерде сол жаққа қарай салынады.

Стратегиялық, жедел-стратегиялық, жедел-тактикалық және жедел-аумақтық, жергілікті әскери басқару органында әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге және әскери оқу орнының (әскери факультеттің) тұрақты құрамына китель мен шалбар

орнына белгіленген түсті ұзын жеңді күнделікті күртеше мен шалбар, ал жазғы күнделікті киім нысаны кезінде күндізгі ауа температурасы +20°C және одан жоғары болғанда белгіленген түсті қысқа жеңді күртеше мен шалбар киіп жүруге жол беріледі.

Ескерту. 37-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

38. Сыртынан киілетін нысанды жейде мен фланельден тігілген нысанды жейденің алдыңғы жағы түсірілмей, екі жаны жиналып шалбарға салынады, тельняшкамен және нысанды жағамен киіледі. Жазғы уақытта тельняшкасыз киюге жол беріледі.

Ескерту. 38-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

39. Флоттық жұмыс жейдесі шалбарға салынбайды және тельняшкамен және нысанды жағамен киіледі.

40. Жазғы бүркеніш түсті (десанттық жазғы) далалық күртешенің барлық түймесі оң жаққа қарай салынады.

Мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер, әскери оқу орнының (әскери факультеттің) курсанттары, әскери колледждің кадеттері, ұландары және республикалық мектеп тәрбиеленушілері) жазғы далалық күртешені жоғарғы жиегі жағадан 1-2 миллиметр шығып тұратын ақ түсті жаға астарымен киеді.

Қатардағы жауынгер, сержант және офицер құрамының лауазымында келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге, әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлерге далалық нысанды киімді бір тәуліктен астам мерзімге кию кезінде далалық (десанттық) күртешені ақ түсті жаға астарымен киюге жол беріледі.

Күртеше футболкамен киіледі. Десанттық-шабуылдау әскерлерінде, теңіз жаяу әскері және арнайы мақсаттағы бөлім мен бөлімшеде күртешенің алдыңғы жағы түсірілмей, екі жаны жиналып шалбарға салынады және тельняшкамен киіледі.

Жазғы уақытта кезінде күндізгі ауа температурасы +20°C және одан жоғары болған кезде күртешенің жоғарғы түймесі салынбай киіледі, бұл ретте күртеше қайырмасының жоғарғы бұрыштары лацкан түрінде қайырылады және күртешенің жеңі шынтақ буынынан 2 – 4 сантиметр жоғары қайырылады.

Далалық күртеше амунициямен тек далалық сабақтар кезінде, ал сабақтан тыс оларсыз киіледі (әскерге шақыру бойынша мерзімді әскери қызмет өткеретін сарбаздардан, әскери оқу орнының (әскери факультеттің) курсанттарынан, әскери колледждің кадеттерінен, ұландарынан және республикалық мектептің тәрбиеленушілерінен басқа).

Далалық тік пішілген шалбар биік қонышты бөтенкеге салынады. Шалбарды биік қонышты бөтенкеге салмай, сыртына түсіріп киюге жол беріледі, бұл ретте шалбардың жиегі тартылып жиналады.

Ескерту. 40-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

41. Астары жылы далалық күртеше желден қорғайтын қақпағы бар "сыдырмалы" ілмекке салынады. Қақпақтың барлық түймесі оң жаққа қарай астарлы ілмекке салынады. Ауа райы жағдайына байланысты астары жылы далалық күртеше астары жылы немесе жазғы далалық шалбармен (десанттық шалбармен) киіледі. Шалбарды биік қонышты бөтенкеге салмай, сыртына түсіріп киюге жол беріледі, бұл ретте шалбардың жиегі тартылып жиналады.

Астары жылы далалық күртеше амунициямен тек далалық сабақтар кезінде, ал сабақтан тыс оларсыз киіледі (мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерден, әскери оқу орнының курсанттарынан, әскери колледждің кадеттерінен, ұландарынан және республикалық мектептің тәрбиеленушілерінен басқа)

Ескерту. 41-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

42. Қорғаныш түсті күртешенің (жұмыс киімі нысанының) барлық түймесі салынады және ақ түсті жаға астарымен киіледі, оның жоғарғы жиегі жағадан 1-2 миллиметр шығып тұрады.

Жазғы уақытта күндізгі ауа температурасы +20°C және одан жоғары болған кезде күртешенің жоғарғы түймесі салынбай және белдік белбеусіз киіледі, бұл ретте күртеше қайырмасының жоғарғы бұрыштары лацкан түрінде қайырылады және күртешенің жеңі шынтақ буынынан 2 – 4 сантиметр жоғары қайырылады.

Ескерту. 42-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

43. Халықаралық әуежай әскери қатынастар комендатурасының әскери қызметшілеріне қара көк түсті пальто мен қысқы күртеше (жағасы қаракөлден тігілген), маусымдық плащ, мундир, китель, свитер мен шалбар киіп жүруге жол беріледі.

Қызметтік міндеттерімен өткізу пункттерінде құжаттар ресімдеуге қатысу көзделген Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі шекаралық бақылау бөлімшесінің әскери қызметшілеріне қаракөлден тігілген жағасы бар пальто және қысқы күртеше киіп жүруге жол беріледі.

Ескерту. 43-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

44. Астары жылы пальто, қысқы күртеше, маусымдық плащ, мундир, тужурка, китель, сыртынан киілетін нысанды жейде, фланельден тігілген нысанды жейде, жұмыс көйлегі мен шалбар белгіленген үлгіде, таза және үтіктелген болып киіледі. Шалбар тік үтіктелген қыр салынып киіледі. Қалған заттарға қыр салуға рұқсат етілмейді.

Юбка белгіленген үлгіде, таза және үтіктелген, қырсыз болады. Юбканың етегі тізе деңгейінде болады.

Пальто, мундир, тужурка мен китель қалталарының қақпалары сыртқа түсірілген болады.

Айырым белгілері дұрыс және ұқыпты тігілген (бекітілген) болып тағып жүріледі.

45. Далалық жағдайлардағы сабақтарда және оқу-жаттығуларда далалық киім нысаны жеке қарумен және жұмыс үшін қажетті керек-жарақтармен киіледі.

46. Жазғы күнделікті киім нысаны кезінде жеңіл жүн матадан тігілген күнделікті кительді немесе тужурка мен шалбарды (юбканы) киюге жол беріледі.

Ескерту. 46-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

47. Мыналарды (үлкен бастықтың нұсқауы бойынша) киіп жүруге жол беріледі:

1) қысқы күнделікті киім нысаны кезінде жылы ауа райында және жазғы күнделікті киім нысаны кезінде суық ауа райында қысқы күртеше жағасыз немесе қысқы күртеше орнына – маусымдық плащ;

2) қысқы және жазғы күнделікті киім нысаны кезінде китель орнына – свитер;

3) қысқы күнделікті киім нысаны кезінде – қара түсті астары жылы пальто (тек Әскери-теңіз күштерінің, теңіз жаяу әскері бөлімінің және Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі теңіз бөлімшесінің әскери қызметшілері үшін).

Ескерту. 47-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3-параграф. Жейде, галстук, футболка, майка (тельняшка), кашне мен қолғап

48. Жейденің оң (әскери қызметші әйелдер үшін – сол) жаққа қарай барлық түймелері салынады және погондармен және галстукпен (әйелдер галстугымен) киіледі. Киілген ашық мундир, китель, тужурка кезінде жейденің жағасы мундир (китель, тужурка) жағасының жоғарғы жиегімен бір деңгейде болуға немесе одан кемінде 0,5 сантиметр шығып тұруға тиіс.

49. Мынадай жейдені киіп жүруге жол беріледі:

1) жазғы салтанатты киім нысаны кезінде мундирсіз (тужуркасыз) погондары бар және галстукпен ақ түсті, ал қызметтік үй-жайларда – жылдың кез келген уақытында. Қызметтік міндеттерімен өткізу пункттерінде құжаттарды ресімдеуге қатысу көзделген Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі шекаралық бақылау бөлімшесінің әскери қызметшілеріне жазғы уақытта қызмет өткерген кезде – галстуксыз, қысқа жеңді;

2) жазғы күнделікті киім нысаны кезінде кительсіз (тужуркасыз, свитерсіз) погондары бар және галстукпен (әйелдер галстугымен) ашық жусан түстес, ашық көк және ақ сары түсті, ал қызметтік үй-жайда, дәрісханадағы (шеберханадағы) сабақта – жылдың кез келген уақытында;

3) күндізгі ауа температурасы +20°C және одан жоғары болған кезде жазғы күнделікті киім нысаны кезінде галстуксыз, кительсіз (тужуркасыз, свитерсіз) жеңі қысқа, погондары бар, жоғарғы түймесі салынбаған (жағасы қайырылған) ашық жусан түстес, ашық көк және ақ сары түсті.

Жейделер белгіленген үлгідегі және түстегі, таза, үйлестіріп пішілген және үтіктелген, дұрыс таңдалған погондармен киіледі.

Түсі өңген және үтіктелмеген жейдені, майысқан және кірлеген погондары бар жейдені киюге, сондай-ақ жейденің артқы бойына қыр салуға жол берілмейді.

Ескерту. 49-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

50. Галстук жейдеге тағылады және оған жоғарғы жағынан үшінші және төртінші түйме арасында белгіленген үлгідегі алтын түстес бекітпемен қыстырылады (әйелдер галстугынан басқа). Галстукқа (әйелдер галстугына) галстуктың жоғарғы жиегінен эмблема ортасына дейін 80 миллиметр арақашықтықпен (әскери қызметші әйелдерде галстук байламасының ортасы бойынша) Қарулы Күштердің нышаны бар эмблема тағылады. Галстук ұдайы мұнтаздай және таза болы киіледі. Түсі өңген және ластанған галстук тағуға жол берілмейді.

51. Футболка (тельняшка) далалық киім нысаны кезінде киіледі. Жазғы уақытта техникаға қызмет көрсету жөніндегі жұмысты, шаруашылық жұмысты орындаған кезде футболканы бүркеніш түсті далалық жазғы күртешесіз немесе жұмыс күртешесіз киіп жүруге жол беріледі.

Ескерту. 51-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

52. Белгіленгентүсті майка (футболка) күнделікті киім нысаны кезінде қысқа жеңді (жағасы қайырылған) жейдемен киіледі.

53. Кашне (салтанатты киім нысаны кезінде – ақ түсті, күнделікті кезінде – қара жусан түстес, қара көк және қара түсті) астары жылы пальто, қысқы күртеше, маусымдық плащ жағасының астына ұқыпты салынып тағылады. Кашненің жоғарғы

жиегі жағадан 1-2 сантиметр біркелкі шығып тұруға тиіс. Түсі өнген, белгіленбеген түсті және үлгідегі кашне тағуға жол берілмейді.

54. Халықаралық әуежай әскери қатынастар комендатурасының әскери қызметшілеріне ашық көк түсті жейде киюге, қара көк түсті кашне мен галстук тағуға жол беріледі.

Ескерту. 54-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

55. Ақ түсті жүн (трикотаж) қолғап салтанатты киім нысаны кезінде парадта киіледі. Салтанатты киім нысаны кезінде ақ түсті былғары қолғап киюге жол беріледі. Салтанатты киім нысаны кезінде парадтарда қара түсті қолғап ерекше нұсқау бойынша киіледі.

Қара түсті жүн қолғап қысқы күнделікті, далалық және жұмыс киімі нысаны кезінде киіледі, сондай-ақ жазғы киім нысаны кезінде суық ауа райында киюге жол беріледі. Қара түсті жүн қолғап орнына іші жылы қара түсті былғары қолғап киюге жол беріледі.

Әскери сәлемдесуді орындау кезінде қолғап шешілмейді.

Қысқы нысанды киім кезінде жылы ауа райында қара түсті жүн (тері) қолғапты кимеуге жол беріледі.

Ескерту. 55-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

4-параграф. Аяқ киім, ұйық, шұлық пен колготки

56. Әскери киім нысанын киіп жүрген кезде белгіленген үлгіде қара (ақ) түсті, дұрыс жай-күйде және ұдайы тазаланатын аяқ киім киіледі. Бәтеңкенің бауы ұқыпты байланып, етіктің қонышы жиналып киіледі. Үстіңгі жағы бүлінген немесе өкшесі желінген аяқ киімді, етіктің қонышын түсіріп немесе қайырып киюге жол берілмейді. Жазғы уақытта корабльдерде саптан тыс және корабльдік нарядтар қызметі жөніндегі міндеттерді атқарудан бос уақытта сандалет немесе спорттық туфли киюге жол беріледі. Әскери колледждің кадеттеріне, ұландарына және республикалық мектептің тәрбиеленушілеріне жаппай спорттық іс-шараларды өткізу уақытында және дене шынықтыру сабақтарында, сондай-ақ сабақтардан бос уақытта спорттық туфли киюге жол беріледі.

Ескерту. 56-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

57. Мыналарды (үлкен бастықтың нұсқауы бойынша) киіп жүруге жол беріледі:

1) жазғы далалық киім нысаны кезінде қонышы ұзын қара түсті былғары бәтеңке орнына – қонышы ұзын құм түстес былғары бәтеңке немесе қонышы қысқа қара түсті былғары бәтеңке;

2) қысқы далалық киім нысаны кезінде қонышы ұзын іші жылы қара түсті былғары бәтеңке орнына – іші жылы қонышы қысқа қара түсті былғары етік.

Қысқы уақытта жылы ауа райында жазғы киім нысанының аяқ киімін киюге жол беріледі.

Салтанатты және күнделікті киім нысаны кезінде саптан тыс белгіленген аяқ киіммен бірдей пішінді қара түсті азаматтық аяқ киім (өкшесінің биіктігі 4 сантиметрден аспайды) киюге жол беріледі.

Ескерту. 57-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

58. Ұйық: қара түсті аяқ киім кезінде – қара, ақ түсті аяқ киім кезінде – ақ түсті киіледі. Түсі өнген, белгіленбеген түсті ұйық киюге жол берілмейді.

59. Әскери қызметші әйелдер үшін шұлық пен колготки қысқы киім нысаны кезінде қара түсті, жазғы киім нысаны кезінде – ақшыл сары түсті киіледі. Түсі өнген, белгіленбеген түсті шұлық пен колготки киюге жол берілмейді.

60. Әскери қызметшілерге арналған киім-кешек осы Қағидаларға 1-қосымшада көрсетілген.

5-параграф. Амуниция – қаруларды, оқ-дәрілер мен басқада әскери жабдықтарды алып жүруді жеңілдететін әскери киім нысанының заттары (белбеулер, шағын сөмкелер, жақпарлы кеудешелер)

61. Қатардағы жауынгер, сержант мен офицер құрамының лауазымында келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілердің, әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлердің мундирлерінде (тужуркаларында) салтанатты белдік алдыңғы жағында жоғарыдан үшінші түймеге тиіп тұрады.

Астары жылы пальтоға салтанатты белдік таққан кезде ол жоғарыдан үшінші түймеге тиіп тұрады.

Таққан кезде белдік тоғасы алдыңғы жағында ортасында болады.

Ескерту. 61-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

62. Далалық белбеу осы Қағидалардың 45-тармағында көрсетілген жағдайларда әскери полиция органдарының әскери қызметшілеріне арналған жазғы бүркеніш түсті далалық (десанттық) күртешеге, қысқы күртешеге тағылады.

Далалық белбеудің тоғасы (жабдық) орта жағында болады.

63. Мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге, әскери оқу орнының (әскери факультеттің) курсанттарына, әскери колледждің кадеттеріне, ұландарына және республикалық мектептің тәрбиеленушілеріне далалық белбеу орнына жез тоғасы бар қоңыр түсті белдік белбеу тағып жүруге жол беріледі. Белбеу астары жылы пальтоның, кительдің, жазғы және астары жылы бүркеніш түсті далалық (десанттық) күртешенің, қысқа тонның, жылы кеудешенің, Әскери-теңіз күштерінде сыртынан киілетін нысанды жейдеге, фланельден тігілген нысанды жейдеге шалбардың сыртына тағылады.

Мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілердің, әскери оқу орны (әскери факультет) курсанттарының, әскери колледж кадеттерінің, ұландарының және республикалық мектеп тәрбиеленушілерінің ашық кителінде (бүркеніш түсті күртешесінде) белдік белбеу үшінші түйменің үстін жауып тұрады, ал астары жылы пальтода (бүркеніш түсті астары жылы күртешеде) екінші және үшінші түйме арасында болады.

Ескерту. 63-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

64. Пистолет оң жақ жанында далалық белбеуде (жабдықта) кобурада алып жүріледі:

1) Қарулы Күштерде (Әскери-теңіз күштерінен басқа) астары жылы пальто, қысқы күртеше, китель мен далалық күртеше сыртында, жейде астында (белдік белбеуде);

2) Әскери-теңіз күштерінде – астары жылы пальто, бушлат, қысқы күртеше сыртында, тужурка және сыртынан киілетін нысанды жейде, фланельден тігілген нысанды жейде киген кезде жейде астында шалбардың сыртында және далалық күртеше сыртында.

65. Кездік Әскери-теңіз күштерінде мыналарды киген кезде салтанатты белдікпен сол жақ жанында алып жүріледі:

1) саптағы салтанатты киім нысаны кезінде – тужурка, астары жылы пальто сыртында;

2) саптан тыс салтанатты киім нысаны кезінде – тужурка астында.

66. Далалық сөмке жазғы және қысқы далалық және күнделікті киім нысандары кезінде киім-кешектің сыртынан оң жақ иыққа тартылған белдікте сол жақ жанында алып жүріледі.

67. Аксельбант саптағы салтанатты киім нысаны кезінде тағылады:

1) жоғары офицерлер құрамы, полковник атағындағы әскери қызметшілер, әскери дирижерлар мен үрлемелі оркестрдің әскери қызметшілері – екі ұштығы бар алтын түстес;

2) аға және кіші офицерлер құрамы, қатардағы жауынгер, сержант және офицер құрамының лауазымында келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер, әскери қызметші әйелдер, құрметті қарауыл әскери қызметшілері – бір

ұштығы бар алтын түстес (Қазақстан Республикасы Мемлекеттік күзет қызметінің Айрықша мақсаттағы күштерінде – екі ұштығы бар);

3) әскери оқу орнының (әскери факультеттің) курсанттары, мерзімді қызмет өткеретін әскери қызметшілер, әскери колледж кадеттері, ұландары және республикалық мектеп тәрбиеленушілері – бір ұштығы бар күміс түстес (Қазақстан Республикасы Мемлекеттік күзет қызметінің Айрықша мақсаттағы күштерінде – алтын түстес).

Ескерту. 67-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

68. Әскери қызметшілерге арналған амуниция осы Қағидаларға 2-қосымшада көрсетілген.

3-тарау. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері, басқа да әскерлері мен әскери құралымдары әскери қызметшілерінің айырым белгілері 1-параграф. Погондар мен шағын погондар

69. Жапсыра тігілетін погондар астары жылы пальтоға тағылады.

Алмалы-салмалы погондар мундирге, кительге, тужуркаға және қысқа тонға тағылады.

Муфталардағы алмалы-салмалы погондар қысқы күртешеге, маусымдық плащқа, жейдеге, астары теріден тігілген күртешеге және свитерге тағылады.

Әскери атағы бойынша ілмектер бүркеніш түсті жазғы күртешенің жағасына жаға жиегінен 5 миллиметр арақашықтықта тағылады.

Қан тобы көрсетілген кеуде жапсырмасы бүркеніш түсті жазғы күртешеге кеуденің сол жақ қалтасы қақпағының жоғарғы жиегі бойына тағылады.

"Қазақстан" кеуде жапсырмасы бүркеніш түсті жазғы күртешеге кеуденің оң жақ қалтасы қақпағының жоғарғы жиегі бойына тағылады.

Әскери атағы бойынша кеуде жапсырмасы бүркеніш түсті астары жылы күртешенің оң жағына, ал қан тобы сол жағына симметриялы, желден қорғайтын қақпақтың жоғарғы бұрышынан 10 сантиметр арақашықтықта тағылады.

Қарулы Күштер Әуе қорғанысы күштері Әскери-әуе күштерінің және әуе шабуылына қарсы қорғаныс әскерлерінің әскери қызметшілеріне арналған арнайы киім нысанына әскери атағы бойынша төртбұрышты пішінді кеуде жапсырмасы кеуденің сол жағына жаға ұшының деңгейіне тағылады.

Далалық киім-кешектің сол жақ жеңіне жапсыра тігілетін әскери атағы бойынша жеңдегі жапсырма жеңнің жоғарғы нүктесінен 1 сантиметр арақашықтыққа тағылады.

Әскери атағы бар Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің теңіз бөлімшесі жағалық бөлімшесінің әскери қызметшілері негізі белгіленген түсті және ашық жасыл түсті жиегі бар погондар тағады.

Ұлттық қауіпсіздік комитеті Авиация қызметінің әскери қызметшілері, күнделікті киім нысанында қара көк түсті погондар тағады.

Штаттық әскери-есептік мамандықтары корабльдік болып табылмайтын Әскери-теңіз күштері жағалық бөлімшесінің әскери қызметшілері (әскери атақтары бар) қызыл түсті жиегі бар погондар тағады.

Шағын погондар сыртынан киілетін нысанды жейдеге, фланельден тігілген нысанды жейдеге және жұмыс жейдесіне жапсыра тігіліп тағылады.

Ескерту. 69-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

70. Погондарға жұлдыздарды (шағын жұлдыздарды) орналастыру осы Қағидаларға 3-қосымшада көрсетілген.

71. Погондарға жапсырмаларды орналастыру осы Қағидаларға 4-қосымшада сәйкес көрсетілген.

2-параграф. Жеңдегі және кеуде айырым белгілері

72. Әскери қызметшілердің Қарулы Күштерге, басқа да әскерлер мен әскери құралымдарға тиесілігін көрсететін шеврондар жеңнің жоғарғы нүктесінен 12 сантиметр арақашықтықта киім-кешектің сол жақ жеңіне тігіледі, әскери колледждің ұландары және республикалық мектептің тәрбиеленушілері үшін жеңнің жоғарғы нүктесінен 8 сантиметр арақашықтықта тігіледі. Қазақстан Республикасынан тысқары жерде халықаралық міндеттемелерді орындайтын әскери қызметшілер ағылшын тілінде жазылған жазуы бар шеврондар мен жапсырмалар тағады.

Ескерту. 72-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

73. Әскери қызметшілердің Қарулы Күштер түрлеріне, әскер тектеріне, бас қолбасшылықтарға, өңірлік қолбасшылықтарға, әскери бөлімдерге тиесілігін көрсететін шеврондар жеңнің жоғарғы нүктесінен 12 сантиметр арақашықтықта киім-кешектің оң жақ жеңіне тігіледі, оның пішінінің диаметрі 81 миллиметр шеңбер (келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін 1, 2, 3-сыныпты сержанттар мен старшиналарға, шебер және штаб сержанттарға немесе старшиналарға арналған шеврондардан басқа). Әскери полиция әскери қызметшілері үшін шеврондар жеңнің жоғарғы нүктесінен 2 сантиметр арақашықтықта тігіледі. Әскери колледждің кадеттері, ұландары және республикалық мектептің тәрбиеленушілері үшін шеврондар жеңнің жоғарғы нүктесінен 8 сантиметр арақашықтықта болады.

Ұлттық қауіпсіздік комитеті Авиация қызметінің шеврондары шеңбер, оның пішінінің диаметрі 81 миллиметр.

Ескерту. 73-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

74. Киім-кешектің оң жақ жеңіне тағылатын шеврондар келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін 1, 2, 3-сыныпты сержанттар мен старшиналар, шебер және штаб сержанттар немесе старшиналар үшін жеңнің жоғарғы нүктесінен 12 сантиметр арақашықтықта тігіледі, қалқан нысанын білдіреді. Шевронның көлемі: биіктігі бойынша – 90 миллиметр, ені бойынша – 75 миллиметр. Шеврон жиегінің, ондағы жазулар мен суреттің түсі – алтын түстес.

75. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туы бейнеленген жеңдегі белгі халықаралық оқу-жаттығулар өткізген, сондай-ақ Қазақстан Республикасының шегінен тысқары қызметтік іссапар кезінде оң жақ жеңге жеңнің жоғарғы нүктесінен 2 сантиметр арақашықтықта тігіледі.

76. Әскери-теңіз күштері корабльдік құрамының адмиралдары мен офицерлерінің әскери атақтары бойынша (корабльдік әскери атақтары бар) жеңдегі айырым белгілері тужуркаларға – сыртқы жағынан екі жақ жеңде жеңнің төменгі жиегінен 10 сантиметр арақашықтықта тағылады.

Корабльдік емес әскери-есептік мамандықтары бар (әскерлер әскери атақтары бар) Әскери-теңіз күштері жағалық бөлімшелерінің әскери қызметшілері әскери атақтары бойынша жеңдегі айырым белгілерін тақпайды.

77. Әскери оқу орны (әскери факультет) курсанттарының (Әскери-теңіз күштерінен, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің теңіз бөлімшесінен басқа) оқу курстары бойынша жеңдегі белгілері – әскер түрінің, тегінің түсі бойынша шұғадан тігілген қақпақшаға ұштары төмен қаратып орналастырылған алтын түстес оқадан жасалған бұрыштамалар кительдің және астары жылы пальтоның сол жеңінің сыртқы жағына Қарулы Күштерге, басқа да әскерлер мен әскери құралымдарға тиесілікті көрсететін жеңдегі белгіден 1 сантиметр төмен олардың төменгі жиегіне қарама-қарсы тігіледі.

Оқу курсына сәйкес жеңдегі белгілерге бұрыштамалар орналастырылады: бірінші, екінші, үшінші, төртінші, бесінші – курсанттар үшін тиісінше 1, 2, 3, 4, 5-курс.

Оқаның ені – 10 миллиметр, ұзындығы – 75 миллиметр. Бұрыштамалар арасындағы арақашықтық – 2 миллиметр.

Ескерту. 77-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

78. Әскери-теңіз күштері әскери оқу орны (әскери факультет) курсанттарының оқу курстары бойынша, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі теңіз бөлімшесінің жеңдегі белгілері – қара (сыртынан киілетін нысанды жейдеге – ақ) түсті шұғадан тігілген ұштары төмен қаратып орналастырылған алтын түстес оқадан жасалған

бұрыштамалар сол жақ жеңнің сыртқы жағына тігіледі. Бұрыштамалардың жоғарғы жағына Қарулы Күштерге, басқа да әскерлер мен әскери құралымдарға тиесілікті көрсететін жеңдегі белгіден 1 сантиметр төмен олардың төменгі жиегіне қарама-қарсы тігілетін диаметрі 20 миллиметр алтын түстес жұлдыз орналастырылады.

Оқу курсына сәйкес жеңдегі белгілерге бұрыштамалар орналастырылады: бірінші, екінші, үшінші, төртінші, бесінші – курсанттар үшін тиісінше 1, 2, 3, 4, 5-курс.

Оқаның ені – 10 миллиметр, ұзындығы – 75 миллиметр. Бұрыштамалар арасындағы арақашықтық – 2 миллиметр. Бұрыштаманың жоғарғы бұрышының ұштарын біріктіретін сызықтан тік эмблема жұлдызының ортасына дейінгі арақашықтық – 25 миллиметр.

Ескерту. 78-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

79. Сержанттық құрамын лауазымын анықтайтын жазғы және қысқы далалық күртешеде арақашықтығы 2 сантиметр жоғарғы нүкте жеңдегі белгіні оң жеңіне тігіледі, қорғаныш астарында мемлекеттік тілде қара әріппен жазбаланған.

3-параграф. Бас киімдердегі кокарда, эмблема, тігіс пен жапсырмалар

80. Бас киімдердегі кокарда, эмблема, тігіс пен жапсырмалар "Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері, басқа да әскерлері мен әскери құралымдары әскери қызметшілерінің әскери киім нысаны және айырым белгілері туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 25 тамыздағы №144 Жарлығымен бекітілген (бұдан әрі – №144 Жарлығымен) Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері, басқа да әскерлері мен әскери құралымдары әскери қызметшілерінің әскери киім нысаны және айырым белгілері үлгілерінің сипаттамасы мен суреттеріне сәйкес тағылады.

81. Беретке жапсырма ортасынан 50 миллиметр арақашықтықта сол жаққа қарай тігіледі.

4-параграф. Киім-кешектегі эмблемалар, тоғалар, шытырлар, түймелер, өрнектер мен тігіс

82. Киім-кешектегі эмблемалар, тоғалар, шытырлар, түймелер, өрнектер мен тігіс № 144 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері, басқа да әскерлері мен әскери құралымдары әскери қызметшілерінің әскери киім нысаны және айырым белгілері үлгілерінің сипаттамасы мен суреттеріне сәйкес тағылады.

83. Қарулы Күштер, басқа да әскерлер мен әскери құралымдар (Әскери-теңіз күштерінен, теңіз жаяу әскері бөлімінен, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің теңіз бөлімшесінен және әскери прокуратура органдарынан басқа) әскери қызметшілерінің (жоғары офицерлер құрамынан басқа) мундирлері мен кительдерінің жағаларына алтын түстес "KZ" эмблемасы жағаның төменгі жиегіне қарама-қарсы

тағылады. Жағаның төменгі жиегінен әріптердің төменгі жиегіне дейінгі арақашықтық – 15 миллиметр.

Ескерту. 83-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

4-тарау. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері, басқа да әскерлері мен әскери құралымдары әскери қызметшілерінің әскери киім нысанына ордендерді, медальдарды, планкалардағы орден ленталары мен медаль ленталарын және басқа да ерекшелік белгілерін тағып жүру

84. Әскери киім нысанында (мундирде, тужуркада, кительде, сыртынан киілетін нысанды жейдеде, фланельден тігілген нысанды жейдеде) ордендер мен медальдарды немесе планкадағы орден ленталары мен медаль ленталарын және әскери төсбелгіні тағып жүру міндетті болып табылады.

Әскери қызметшілерге салтанатты киім нысанына сегіз ведомстволық, халықаралық медальдарды және басқа да мемлекеттер наградаларынан артық тағуға жол бермейді.

Сегіз ведомстволық, халықаралық медальдарды және басқа мемлекеттер наградаларынан артық бар болған жағдайда анағұрлым жоғары дәрежедегі "Мінсіз қызметі үшін" медальдары тағылады.

Ескерту. 84-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

85. Жоғары дәрежелі ерекшелік белгілері: "Алтын Қыран" (Золотой Орел), "Халық қаһарманы" (Народный герой) Алтын жұлдыз медалі, "Отан" (Отечество) ордені, сондай-ақ құрмет атақтарына кеуде белгілері жазғы салтанатты (жейдеге), жазғы күнделікті (свитерге немесе жейдеге), далалық және жұмыс киім нысанынан басқа, барлық киім нысанына тағылады.

86. Саптағы салтанатты киім нысанына:

1) жоғары дәрежелі ерекшелік белгілері – "Алтын Қыран" (Золотой Орел) ордені, "Халық қаһарманы" (Народный герой) Алтын жұлдыз медалі, "Отан" (Отечество) ордені ;

2) ордендер мен медальдар;

3) құрмет атақтарына кеуде белгілері;

4) депутаттардың кеуде белгілері;

5) "Қазақстанның Ұшқыш-ғарышкері" кеуде белгісі;

6) "Ұшқыш-мерген" кеуде белгісі;

7) "Штурман-мерген" кеуде белгісі;

8) "Корабль командирі" кеуде белгісі;

9) "Алыс жорыққа шыққаны үшін" кеуде белгісі;

10) үздіктер мен сыныпты мамандар кеуде белгілері;

11) сержанттар курсын аяқтағаны туралы кеуде белгісі тағылады.

87. Жазғы салтанатты (жейдеге), жазғы күнделікті (свитерге немесе жейдеге), далалық киім нысанынан басқа, барлық киім нысанына:

1) әскери оқу орнын аяқтағаны туралы төсбелгісі;

2) жоғары азаматтық оқу орнын аяқтағаны туралы төсбелгісі;

3) үздіктер мен сыныпты мамандар төсбелгісі;

4) "Нұсқаушы-парашютші" төсбелгісі;

5) "Үздік парашютші" төсбелгісі;

6) "Парашютші" төсбелгісі;

7) спорттық белгілер мен медальдар;

8) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген басқа да ерекшелік белгілері тағылады.

Осы оқу орнында тек курстық даярлықты (докторантураны, адъюнктураны, әскери-академиялық курсты, біліктілікті арттыру курсын) бітірген жағдайда жоғары және орта әскери оқу орнын бітіргені туралы төсбелгіні тағуға жол берілмейді.

Ескерту. 87-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

88. Саптан тыс салтанатты киім нысанына мундирге және саптағы және саптан тыс күнделікті киім нысанына кительге ордендер мен медальдар орнына планкалардағы орден ленталары мен медаль ленталары, сондай-ақ ерекшелік белгілері, оның ішінде осы Қағидалардың 86-тармағында көрсетілген кеуде белгілері тағылады.

89. Жараланулар санының белгілері жазғы салтанатты (жейдеге), жазғы күнделікті (свитерге немесе жейдеге), далалық және жұмыс киім нысанынан басқа, барлық киім нысаны кезінде ордендер мен медальдардан 10 миллиметр жоғары кеуденің оң жағына, ал ордендер мен медальдар болмаған кезде – олардың орнына тағылады.

90. Жоғары дәрежелі ерекшелік белгілері: "Алтын Қыран" (Золотой Орел) ордені, "Халық қаһарманы" (Народный герой) Алтын жұлдыз медалі, "Отан" (Отечество) ордені ордендер мен медальдардан немесе планкалардағы орден ленталары мен медаль ленталарынан жоғары кеуденің сол жағына тағылады.

Екі немесе одан көп жоғары дәрежелі ерекшелік белгісін таққан кезде олар киімге мынадай реттілікпен жұлдыздар екі жаны ұштарының аралығы 10 миллиметр арақашықтықпен оңнан солға қарай орналастырылып, бөлек бір қатарға: "Алтын Қыран" (Золотой Орел) ордені, "Халық қаһарманы" (Народный герой) Алтын жұлдыз медалі, "Отан" (Отечество) ордені тағылады.

"Алтын Қыран" (Золотой Орел) ордені, "Халық қаһарманы" (Народный герой) Алтын жұлдыз медалі, "Отан" (Отечество) ордені:

1) ашық екі жаққа қаусырмалы мундирге, тужурка мен кительге – медаль тегершігінің жоғарғы жиегі лацкан бұрышы деңгейінде болатындай лацканнан солға қарай;

2) ашық бір жаққа қаусырмалы мундирге, китель мен күртешеге – медаль тегершігінің жоғарғы жиегі лацкан қиығы деңгейінде болатындай лацканнан солға қарай;

3) сыртынан киілетін нысанды жейдеге, фланельден тігілген нысанды жейдеге ордендер мен медальдар жұлдыздарының төменгі бұрыштары жаға қиығы бұрышынан 80 миллиметр жоғары тұратындай орналастырылады.

91. Тегершіктерге тағылатын бұрынғы Кеңес Социалистік Республикалар Одағы (бұдан әрі – КСРО), Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы (бұдан әрі – ТМД) және өзге де шетел мемлекеттерінің ордендері кеуденің сол жағына, ал тегершіксіз тағылатын ордендер – кеуденің оң жағына орналастырылады. Барлық медальдар кеуденің сол жағына тағылады.

92. Кеуденің сол жағына тағылатын ордендер, медальдар, құрмет атақтары, сондай-ақ Қазақстан Республикасының көп балалы аналарға арналған наградалары маңыздылық дәрежесі бойынша оңнан солға қарай мынадай тәртіппен:

1) ордендер:

"Отан" (Отечество);

I, II, III дәрежелі "Барыс" (Барс I, II, III степени);

I, II дәрежелі "Даңқ" (Слава I, II степени);

I, II, III дәрежелі "Айбын" (Доблесть I, II, III степени);

"Парасат" (Благородства);

I, II дәрежелі "Достық" (Дружба);

"Құрмет" (Почет).

I дәрежелі "Барыс" (Барс), I дәрежелі "Даңқ" (Слава), I дәрежелі "Достық" (Дружба) ордендерінің белгілерін, олар оң иық арқылы өтетін иық ленталарына таққан кезде осы ордендердің жұлдыздары ордендерден солға қарай кеуденің сол жағына орналастырылады. III дәрежелі "Барыс" (Барс) ордені мойын лентасына тағылады.

2) медальдар:

"Ерлігі үшін" (За мужество);

"Жауынгерлік ерлігі үшін" (Воинскую доблесть);

"Ерен еңбегі үшін" (За трудовое отличие);

"Шапағат" (Милосердие);

3) құрмет атақтары:

"Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері" (Заслуженный деятель Казахстана);

"Қазақстанның Ұшқыш-ғарышкері" (Летчик-космонавт Казахстана);

4) көп балалы аналарға арналған наградалар:

"Алтын алқа" (Золотая подвеска);

"Күміс алқа" (Серебряная подвеска).

5) "Мемлекеттік рәміздер және Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін кейбір мемлекеттік органдардың, Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің, құқық қорғау органдарының, соттардың, Қарулы Күштердің, басқа да әскерлер мен әскери құрылымдардың ведомстволық және оларға теңестірілген өзге де наградаларының генеральдикасы мәселелері туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 30 қыркүйектегі №155 Жарлығымен бекітілген (бұдан әрі – №155 Жарлығымен) ведомстволық медальдар орналастырылады.

93. Кеуденің сол жағына тағылатын Қарулы Күштердің, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың медальдары мынадай тәртіппен:

1) "Қазақстан Республикасының Қарулы Күштеріне 10 жыл" (10 лет Вооруженным Силам Республики Казахстан);

2) "Қазақстан Республикасының Қарулы Күштеріне 20 жыл" (20 лет Вооруженным Силам Республики Казахстан);

3) "Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің ардагері" (Ветеран Вооруженных Сил Республики Казахстан);

4) I, II, III дәрежелі "Мінсіз қызметі үшін" (За безупречную службу I, II, III степени);

5) "Бітімгершілік операцияларына қатысқаны үшін" (За участие в миротворческих операциях);

6) "Халықаралық әскери ынтымақтастықты дамытқаны үшін" (За развитие международного военного сотрудничества);

7) №155 Жарлығымен бекітілген ведомстволық медальдар осы Қазақстан Республикасы Президенті Жарлығының тізбесі бойынша маңыздылық дәрежесі тәртібінде орналастырылады.

Әскери қызметшіні әртүрлі ведомстволардың медальдарымен наградтаған кезде олар әскери қызметші әскери қызмет өткеретін ведомствоның медальдарынан кейін маңыздылық дәрежесі тәртібінде оңнан солға қарай тағылады.

Наградталған адамдар ордендер мен медальдар орнына белгіленген үлгідегі награда нышандарын тағып жүре алады.

94. Кеуденің сол жағына екі және одан да көп орден таққан кезде, сондай-ақ көрсетілген ордендермен бірге медальдар таққан кезде олардың тегершіктері осы Қағидалардың 92, 93-тармақтарында белгіленген тәртіппен оңнан солға қарай бір қатарда біріктіріледі. Бір атаулы ордендер мен медальдар наградтау уақыты тәртібінде қатар орналастырылады. Бір қатарға сыймайтын ордендер мен медальдар (5-тен астам) біріншіден төмен орналастырылатын екінші және келесі қатарларға ауыстырылады және оларда белгіленген кезектілікпен оңнан солға қарай орналастырылады.

95. Кеуденің сол жағына ордендер мен медальдарды орналастыру бірінші қатардағы жалпы планканың (тегершіктің) жоғарғы жиегі:

1) ашық екі жаққа қаусырмалы мундирде, китель мен тужуркада – лацкан деңгейінен 70 миллиметр төмен;

2) сыртынан киілетін нысанды жейдеде, фланельден тігілген нысанды жейдеде – жаға қиығының бұрышы деңгейінен 70 миллиметр жоғары орналасатындай етіп жүргізіледі.

Екінші қатардағы ордендер мен медальдар тегершігінің жалпы планкасы бірінші қатардағы ордендер мен медальдардың астыңғы жағына кіріп тұруға тиіс, үшінші және келесі қатар ұқсас тәртіппен орналастырылады.

96. Кеуденің оң жағына екі және одан да көп орден таққан кезде олардың екі жанының шеттері аралығы 5 миллиметр арақашықтықпен солдан оңға қарай бір қатарға көлденең орналастырылады. Дәрежесі бар бір атаулы ордендер наградтау уақыты тәртібінде бір қатарға орналастырылады.

Бір қатарға сыймайтын ордендер біріншіден төмен орналастырылатын екінші және келесі қатарларға ауыстырылады және оларда көрсетілген кезектілікпен солдан оңға қарай орналастырылады. Ордендердің қатарлары арасындағы арақашықтық 10 миллиметр.

Бірінші қатардағы ордендердің (медальдар тегершіктерінің) жоғарғы шеттері кеуденің сол жағына орналастырылатын ордендер мен медальдар бірінші қатарының жалпы планкасы (тегершігі) үшін белгіленген деңгейге орналастырылады.

97. Жоғары дәрежелі ерекшелік белгілері, бұрынғы КСРО, ТМД және шетел мемлекеттерінің ордендері мен медальдары олардың мәртебесіне сәйкес кезектілікпен Қазақстан Республикасының наградаларынан кейін тағылады.

98. Планкалардағы орден ленталары мен медаль ленталары кеуденің сол жағына:

1) ашық мундирге, кительге, тужуркаға – лацкан бұрышы деңгейінен 70 миллиметр төмен;

2) сыртынан киілетін нысанды жейдеге, фланельден тігілген нысанды жейдеге – жаға қиығының бұрышы деңгейінен 70 миллиметр жоғары тағылады.

99. Планкалардағы орден ленталары мен медаль ленталары осы Қағидалардың 92, 93-тармақтарында көрсетілген тәртіппен оңнан солға қарай орналастырылады.

Бір планкаға сыймайтын ленталар (бір қатарда 5-тен көп емес) екінші және келесі планкаларға ауыстырылады, лентасы бар дайын планканың биіктігі 10 миллиметр.

100. Бұрынғы КСРО, ТМД және шетел мемлекеттерінің ордені мен медалінің ленталары, олардың мәртебесіне сәйкес кезектілікпен Қазақстан Республикасының планкалардағы орден ленталары мен медаль ленталарынан кейін планкаларға тағылады. Орден мен медаль ленталары бір қатарға 5-тен көп емес тағылады.

101. Құрмет атақтарына кеуде белгілері кеуденің оң жағына тағылады және ордендер мен медальдардан жоғары:

1) ашық екі жаққа қаусырмалы және бір жаққа қаусырмалы мундирге, тужурка мен кительге – белгі тегершігінің жоғарғы жиегі лацкан бұрышы деңгейінде болатындай етіп лацканнан оңға қарай;

2) сыртынан киілетін нысанды жейдеге, фланельден тігілген нысанды жейдеге белгінің төменгі жиегі жаға қиығының бұрышы деңгейінен 80 миллиметр жоғары болатындай орналастырылады.

102. Депутаттардың кеуде белгілері кеуденің сол жағына тағылады және:

1) ашық екі жаққа қаусырмалы мундир мен тужуркаға – лацкан ортасына ілгек деңгейіне;

2) ашық бір жаққа қаусырмалы мундир мен кительге – лацкан ортасына оның бұрышы деңгейіне;

3) сыртынан киілетін нысанды жейдеге, фланельден тігілген нысанды жейдеге – ордендер мен медальдардан немесе ордендер мен медальдар ленталары бар планкалардан 10 миллиметр жоғары орналастырылады.

103. Маманның сыныптық біліктілігі кеуде белгісі кеуденің оң жағына лацкан деңгейінен 70 миллиметр төмен орналастырылады.

Жоғары оқу орнын аяқтағаны туралы кеуде белгісі маманның сыныптық біліктілігі кеуде белгісінен 10 миллиметр төмен орналастырылады.

"Алыс жорыққа шыққаны үшін" кеуде белгісі оқу орнын аяқтағаны туралы кеуде белгісінен оңға қарай бір деңгейде кеуденің оң жағына тағылады.

"Құрметті шекарашы" кеуде белгісі жоғары әскери оқу орнын аяқтағаны туралы кеуде белгісінен солға қарай бір деңгейде кеуденің оң жағына тағылады.

Қазақстан Республикасының Президенті, Үкімет және мемлекеттік органдардың бірінші басшылары берген басқа да ерекшелік және ведомстволық кеуде белгілері кеуденің оң жағына, бір қатарда, лацкан деңгейінен 10 миллиметр төмен тағылады және солдан оңға қарай орналастырылады.

104. Әскери қызметшілерде екі және одан көп азаматтық жоғары және әскери оқу орнын бітіргені туралы төсбелгісі бар болған кезде барлық төсбелгі тағылады.

Азаматтық жоғары оқу орнын (университетті, институтты) бітіргені туралы төсбелгіні жоғары әскери оқу орнын бітіргені туралы төсбелгісі бар болған кезде одан оң жаққа қарай, онымен бір деңгейде тағуға жол беріледі.

Жоғары әскери оқу орнын бітіргені туралы белгі бар болған кезде әскери оқу орнын бітіргені туралы белгі тағылмайды.

Әскери колледжді, республикалық мектепті және арнайы мектеп-интернатты бітіргені туралы төсбелгі кеуденің оң жағына тағылады және одан оңға қарай жоғары немесе орта әскери оқу орнын бітіргені туралы белгімен бір деңгейде, ал осы белгі болмаған кезде оның орнына орналастырылады.

Ескерту. 104-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

105. Бұрынғы КСРО, ТМД және шетел мемлекеттерінің кеуде ерекшелік белгілері Қазақстан Республикасының кеуде белгілерінен кейін тағылады.

106. Әскери қызметшілердің салтанатты және күнделікті киім-кешегіне ордендерді, медальдар мен ерекшелік белгілерін орналастыру осы Қағидаларға 5, 6-қосымшаларда сәйкестігі көрсетілген.

Қазақстан Республикасы Қарулы
Күштерінің, басқа да әскерлері
мен әскери құралымдарының
әскери киім нысанын киіп жүру
және айырым белгілерін,
сондай-ақ басқа да белгілерді
тағып жүру қағидаларына
1-қосымша

Әскери қызметшілерге арналған киім-кешек

Р/с №	Заттар атауы	Ескертпе
1	Жиек салынған белгіленген түсті фуражка	
2	Белгіленген үлгідегі бөрік, құлақшын	Полковниктерге арналған – сұр түсті қаракөлден тігілген
3	Белгіленген түсті кепи	
4	Жиек салынған белгіленген түсті пилотка	
5	Белгіленген түсті әйелдер шляпасы	
6	Белгіленген түсті берет	
7	Белгіленген үлгідегі далалық фуражка	
8	Погоны бар белгіленген түсті мундир мен балағы түсіңкі шалбар	
9	Ашық-сұр түсті погоны бар мундир	Жоғары офицерлер құрамына және полковниктерге
10	Белгіленген түсті жиегі салынған погондары бар китель мен балағы түсіңкі шалбар кантымен	
11	Жиектер салынған белгіленген түсті балағы түсіңкі шалбар	
12	Белгіленген түсті юбка	
13	Погондары бар белгіленген түсті свитер	

14	Погондары және алмалы-салмалы теріден тігілген жағасы бар белгіленген түсті қысқы күртеше	Жоғары офицерлер құрамына және полковниктерге арналған – сұр түсті қаракөлден тігілген жаға
15	Белгіленген түсті теріден тігілген жағасы және погондары бар белгіленген түсті астары жылы пальто	Жоғары офицерлер құрамына және полковниктерге арналған – сұр түсті қаракөлден тігілген жаға
16	Сұр түсті қаракөлден тігілген жағасы және погондары бар сұрғылт түсті астары жылы пальто	Әскери қызметші әйелдердің ерекше салтанатты киім нысанына арналған
17	Бүркеніш түсті далалық күртеше мен балағы тік пішілген шалбар	
18	Жүн малақайы бар бүркеніш түсті далалық астары жылы күртеше мен тік пішілген шалбар	
19	Қара түсті іші жылы қысқа қонышты былғары етік	
20	Қара түсті қысқа қонышты былғары бәтеңке	
21	Қара түсті іші жылы ұзын қонышты былғары етік	
22	Қара түсті былғары туфли	
23	Ақ түсті былғары етік	Әскери қызметші әйелдердің ерекше салтанатты киім нысанына арналған
24	Белгіленген түсті ұзын қонышты былғары бәтеңке	
25	Белгіленген түсті іші жылы ұзын қонышты былғары бәтеңке	
26	Белгіленген үлгідегі тапочка	
27	Погондары бар белгіленген түсті жейде	
28	Белгіленген түсті галстук	
29	Белгіленген түсті кашне	
30	Бір түсті футболкалар	
31	Белгіленген түсті майкалар	
32	Іш киім	
33	Бір түсті трусы	
34	Жылы іш киім	
35	Белгіленген үлгідегі шұлық	
36	Белгіленген түсті қолғап	

Қазақстан Республикасы
Қарулы Күштерінің, басқа да
әскерлері мен әскери
құралымдарының
әскери киім нысанын киіп жүру
және айырым белгілерін,

Әскери қызметшілерге арналған амуниция

Ескерту. 2-қосымша жаңа редакцияда - ҚР Қорғаныс министрінің м.а. 22.07.2022 № 550 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Амуниция жиынтығының құрамына мынадай заттар кіреді:

Р/с №	Заттар атауы	Заттар саны	Ескертпе
1.	Қорғаныш дулыға	1	
2.	Броньды кеудеше (жүзгенде киетін броньды кеудеше)	1	
3.	Қатпарлы кеудеше	1	Иық немесе белдік-иық жүйесі бауларын беруге жол беріледі
4.	Далалық белдік	1	Керек-жарақ беруге жол беріледі
5.	Плащ-шатыр (плащ-жамылғы)	1	
6.	Астары және жылу ұстайтын кілемшесі (каримат) бар ұйықтауға арналған қап	1	
7.	Рюкзак (зат қабы)	1	
8.	Оқжатарға арналған ішкі сөмке	1	
9.	Иық бауы бар қол оқшашарына оқжатарға арналған ішкі сөмке	1	Оқшашаршыға беріледі
10.	Қол гранатасына арналған сөмке	2	
11.	Құтыға арналған қап	1	
12.	Құрастырылған бақырға арналған қап	1	
13.	Газтұмшаға және жеке қорғану құралдарына арналған қап	1	

Ескертпе: Басқа әскери мамандық әскери қызметшісіне арналған амуниция жиынтығына тиесілі қаруға сәйкес өзгерістермен жоғарыда аталған заттар кіреді.

2. Амуницияны жинау және тағу:

1) далалық белбеуге немесе жабдыққа иық бау немесе белдік-иық жүйесі және амуниция заттары тағылады;

2) арқадағы белдік ілгектері бел ортасында, ал баудың пішінді жиегі жауырын арасында орналасатындай иық немесе белдік-иық жүйесінің баулары бой мен өлшем бойынша шақтап келтіріледі;

3) белбеу мен иық немесе белдік-иық жүйесіне бауларға қажетті ішкі сөмкелер мен қаптар бекітіледі және оларға оқ-дәрілер, гранаталар, құты, құрастырылған бақыр, газтұмша және жеке қорғану құралдары салынады;

4) амуниция киіледі.

Командирдің (бастықтың) нұсқауы бойынша кейбір амуниция заттарын жеке заттарға арналған сөмкеде (рюкзакта) немесе зат қабында сақтауға (салуға) жол беріледі.

3. Плащ-шатырды жинау мынадай тәртіппен жүргізіледі:

1) плащ-шатыр оның төмен бұрышына тігілген ілмектер кенептің сыртқы жағында болатындай бет жағын сыртына қаратып төрт бүктеп (тік және көлденең бүктеп) жиналады;

2) жиналған кенеп екі рет бүктеледі және одан кейін ілмектері ораудың сыртқы жағында болатындай жиналады.

4. Келісімшарт бойынша және әскерге шақыру бойынша офицерлер мен келісімшарт бойынша сержанттар мен сарбаздардың жеке заттарына арналған сөмкеге (рюкзакқа) немесе зат қабына мыналар салынады:

1) ол пайдаланылмайтын жағдайда плащ-шатыр (алып жүруге арналған белбеуі бар плащ-жамылғы немесе пончо);

2) жатын қап;

3) бас киім (қысқы далалық киім нысаны кезінде – жазғы бас киім, жазғы далалық киім нысаны кезінде – қысқы бас киім);

4) қосымша ұйық – 4 жұп (2 жұп мақта-матадан, 2 жұп жүннен), іш киім – 1 жиынтық, жылы іш киім – 1 дана, белгіленген түсті футболка – 1 дана, трусы – 1 дана және жаға астары – 2 дана (немесе өлшенген ақ түсті материал);

5) кружка мен қасығы бар бақыр;

6) жеке тамақтану рационы (қоймада сақталады, ерекше кезеңде беріледі);

7) ол пайдаланылмайтын жағдайда қорғаныш дулығасы;

8) жуынатын керек-жарақ (қорапқа салынған иіс сабын, тіс пастасы, қорапқа салынған тіс щеткасы, қырынуға арналған керек-жарақ) және сүлгі – 2 дана (бет және аяқ);

9) шаруашылық керек-жарақ заттары (ақ түсті жіп – 1 дана, қорғаныш түсті жіп – 1 дана, тігін инесі – 2 дана, киім мен аяқ киім щеткасы, түйме жинағы, аяқ киім кремі);

10) жеке таңу пакеті;

11) қолшам;

12) сіріңке – 1 қорап, майшам – 2 дана;

13) жиналмалы пышақ (канцелярлық пышақ және ұштағышқа жол беріледі);

14) жазу керек-жарағы жинағы (А5 форматтағы дәптер – 1 дана, хат – 2 дана, қалам – 1 дана автоқалам – 1 дана).

Далалық сөмке болған кезде командирлік қолшам, пышақ және жазу құралдары сөмке (рюкзакқа) салынбайды.

5. Курсанттардың, кадеттердің және мерзімді қызмет өткеріп жүрген әскери қызметшілердің жеке заттарына арналған сөмкеге (рюкзакқа) немесе зат қапшығына мыналар салынады:

1) ол пайдаланылмайтын жағдайда плащ-шатыр;

2) жатын қап;

3) бас киім (қысқы далалық киім нысаны кезінде – жазғы бас киім, жазғы далалық киім нысаны кезінде – қысқы бас киім);

4) қосымша ұйық – 4 жұп (2 жұп мақта-матадан, 2 жұп жүннен), іш киім – 1 жиынтық, жылы іш киім – 1 жиынтық, белгіленген түсті футболка – 1 дана, трусы – 1 дана мен жаға астары – 2 дана (өлшенген ақ түсті материал);

5) кружка мен қасығы бар бақыр;

6) жеке тамақтану рационы (қоймаларда сақталады, ерекше кезеңде беріледі);

7) ол пайдаланылмайтын жағдайда қорғаныш дулығасы;

8) жуынатын керек-жарақ (қорапқа салынған иіс сабын, тіс пастасы, қорапқа салынған тіс щеткасы, қырынуға арналған керек-жарақ) және сүлгі – 2 дана (бет және аяқ);

9) шаруашылық керек-жарақ заттары (ақ түсті жіп – 1 дана, қорғаныш түсті жіп – 1 дана, тігін ине – 2 дана, киім мен аяқ киім щеткасы, қорғаныш түсті түйме – 2 дана, аяқ киім кремі);

10) жеке таңу пакеті;

11) жазу керек-жарағы жинағы (А5 форматтағы дәптер – 1 дана, хат – 2 дана, қалам – 1 дана автоқалам – 1 дана).

6. Командирлік далалық сөмкеге мыналар салынады:

1) жұмыс және анықтама дәптері;

2) офицер сызғышы;

3) түрлі-түсті қарындаш (қызыл түсті – 2 дана, көк түсті – 2 дана, кара түсті – 1 дана, қоңыр түсті – 1 дана, жасыл түсті – 1 дана, сары түсті – 1 дана);

4) фломастерлер жинағы;

5) өшіргіш (резеңке), қарындашқа арналған ұштағыш, қайшы, кеңсе пышағы;

6) құбылнама;

7) курвиметр, циркуль-өлшегіш;

8) қол шам.

Қазақстан Республикасы Қарулы
Күштерінің, басқа да әскерлері
мен әскери құралымдарының
әскери киім нысанын киіп жүру

және айырым белгілерін,
сондай-ақ басқа да белгілерді
тағып жүру қағидаларына
3-қосымша

Погондарға жұлдыздарды (жұлдызшаларды) орналастыру

Р/с №	Әскери атағы	Жұлдыз (шағын жұлдыз), саны	Погонның төменгі жиегінен бірінші жұлдыз (шағын жұлдыз) ортасына дейінгі арақашықтық, миллиметр	Погонның бойындағы жұлдыздар (шағын жұлдыздар) ортасы арасындағы арақашықтық, миллиметр
1	Армия генералы	4	30	25
2	генерал-полковник, адмирал	3	30	25
3	генерал-лейтенант, вице-адмирал	2	30	25
4	генерал-майор, контр-адмирал	1	55	-
5	полковник, 1-дәрежелі капитан	3	35	25
6	подполковник, 2-дәрежелі капитан	2	35	-
7	майор, 3-дәрежелі капитан	1	55	-
8	капитан, капитан-лейтенант	4	30	20
9	аға лейтенант	3	30	25
10	лейтенант	2	30	-

Қазақстан Республикасы Қарулы
Күштерінің, басқа да әскерлері
мен әскери құралымдарының
әскери киім нысанын киіп жүру
және айырым белгілерін,
сондай-ақ басқа да белгілерді
тағып жүру қағидаларына
4-қосымша

Погондарға жапсырмаларды орналастыру

Р/с №	Әскери атағы	Бұрыштама түріндегі жапсырмалар саны	Жапсырмалар ені, миллиметр
1	Шебер-сержант (шебер-старшина)	бұрыштама түріндегі екі жалпақ және бір жіңішке жапсырма	жалпақ жапсырманың ені 15, жіңішке жапсырманың ені 7

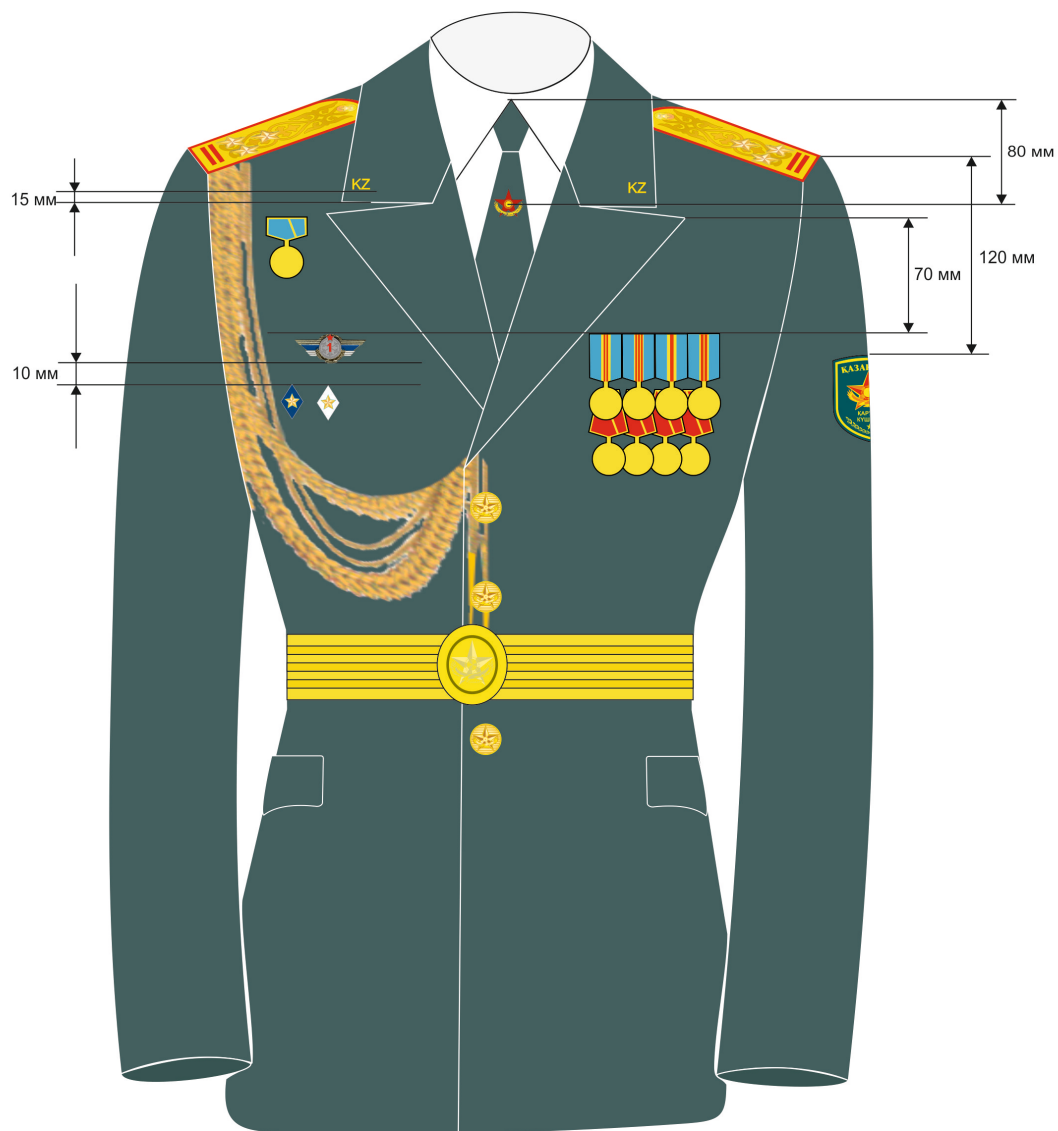
2	Штаб-сержант (штаб-старшина)	бұрыштама түріндегі көлденең екі жалпақ жапсырма	жалпақ жапсырманың ені 15
3	Бірінші сыныпты сержант (бірінші сыныпты старшина)	бұрыштама түріндегі көлденең бір жалпақ және үш жіңішке жапсырма	жалпақ жапсырманың ені 15, жіңішке жапсырманың ені 7
4	Екінші сыныпты сержант (екінші сыныпты старшина)	бұрыштама түріндегі көлденең бір жалпақ және екі жіңішке жапсырма	жалпақ жапсырманың ені 15, жіңішке жапсырманың ені 7
5	Үшінші сыныпты сержант (үшінші сыныпты старшина)	бұрыштама түріндегі көлденең бір жалпақ және бір жіңішке жапсырма	жалпақ жапсырманың ені 15, жіңішке жапсырманың ені 7
6	Аға сержант (басстаршина)	бұрыштама түріндегі көлденең бір жалпақ жапсырма	жалпақ жапсырманың ені 15
7	Сержант (бірінші сатылы старшина)	бұрыштама түріндегі көлденең үш жіңішке жапсырма	жіңішке жапсырманың ені 7
8	Кіші сержант (екінші сатылы старшина)	бұрыштама түріндегі көлденең екі жіңішке жапсырма	жіңішке жапсырманың ені 7
9	Ефрейтор (ағаматрос)	бұрыштама түріндегі көлденең бір жіңішке жапсырма	жіңішке жапсырманың ені 7

Қазақстан Республикасы Қарулы
Күштерінің, басқа да әскерлері
мен әскери құралымдарының
әскери киім нысанын киіп жүру
және айырым белгілерін,
сондай-ақ басқа да белгілерді
тағып жүру қағидаларына
5-қосымша

Әскери қызметшілердің салтанатты киім-кешегіне ордендерді, медальдар мен айырым белгілерін орналастыру

Приложение 4 к настоящим
правилам

Размещение орденов, медалей и других знаков отличия

Қазақстан Республикасы Қарулы
Күштерінің, басқа да әскерлері
мен әскери құралымдарының

әскери киім нысанын киіп жүру
және айырым белгілерін,
сондай-ақ басқа да белгілерді
тағып жүру қағидаларына
6-қосымша

**Әскери қызметшілердің күнделікті киім-кешегіне планкалардағы медальдар мен айырым
белгілерін орналастыру**

Приложение 5 к настоящим
правилам

Размещение медалей на планках и других знаков отличия

